

A SZENTBÉKKÁLLAI FEKETE-HEGY POLOSKAFAUNÁJÁNAK ALAPVETÉSE

KONDOROSY ELŐD¹ – HARMAT BEÁTA²

¹Pannon Egyetem, Georgikon Kar
H-8360 Keszthely Deák F. u. 16.
kon5575@ella.hu

²Magyar Természettudományi Múzeum Bakonyi Természettudományi Múzeuma
H-8420 Zirc, Rákóczi tér 3-5.
harmatbea@freemail.hu

KONDOROSY, E. – HARMAT, B.: *Heteroptera fauna of Fekete-hegy hill near Szentbékállá (Hungary)*

Abstract: Fekete Hill is a basaltic hill in the Balaton Uplands with many tiny marsh lakes. The paper presents records of Heteroptera collected mainly during the 5th Hungarian Biodiversity Day. The material includes 211 species with some rare ones and a protected species, *Odontoscelis hispidula*.

Keywords: Heteroptera, Fekete Hill, Balaton Uplands, Hungary, Biodiversity Day

Bevezetés

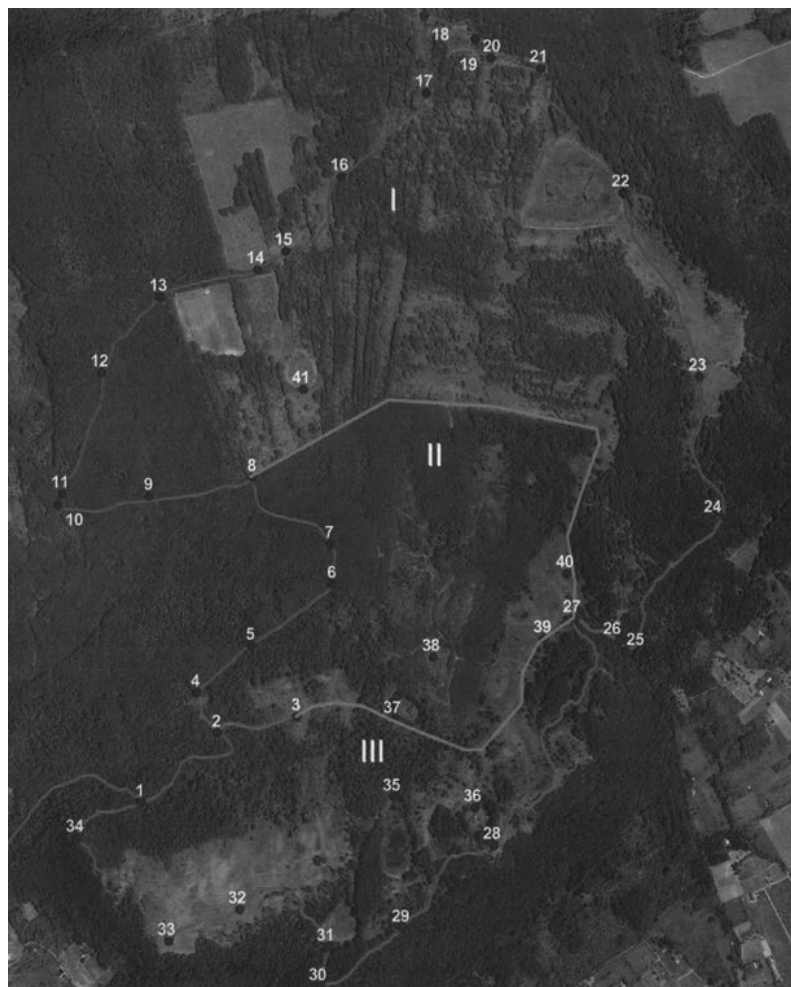
A Fekete-hegy a Balaton-felvidék – ha nem is messze földön ismert, de nagyon érdekes, természeti értékekben – gazdag bazalthegeye. Kiterjedt fennsíkja számos süllyedékben kialakult láptavat és változatos élőhelyeket őriz.

Ezen a fennsíkon került megrendezésre az V. Magyar Biodiverzitás Nap 2009. június 26-28. között. Jelen cikk ennek a gyűjtésnek az adatait tartalmazza, kiegészítve korábbi és a hegyen azóta tett kirándulások és gyűjtések anyagával.

A poloskák kutatottsága elmarad a népszerű rovarcsoportokétól (pl. szitakötők, futóbogarak, nagylepkék), de az ország számos területén végeztek már többé vagy kevésbé intenzív felméréseket, köztük valamelyest hasonló jellegű területeken is, melyek összehasonlítási ala-

pot jelentenek. A hazai faunafeltárás eredményeit számos cikk közli, a legújabb részleges revíziója a magyarországi fajlistának TORMA és RÉDEI (2012) munkája.

Ami a Bakonyt illeti, számos poloskacsalád lelőhelyadatai már publikálásra kerültek (HARMAT 1986, 1989, 1993, 2006, 2008), de egy-egy terület poloskafaunájának közlésére is akad szakirodalom, mint a Keleti-Bakonyban Litér környéke (HARMAT 2001), a Magas-Bakonyban Porva környéke (KONDOROSY 2010), a Bakony nyugati végén Keszthely tágabb környéke (KONDOROSY 2011), vagy éppen a szomszéd község, a Mindszentkállya melletti Öreg-hegy poloskái (ROZNER 2004).

1. ábra: A vizsgált terület

Anyag és módszer

A Fekete-hegyen lévő mintaterület az egész fennsíkot magába foglalja, így közel 2 km² alapterületű. Ekkora terület felmérése egy hétvége alatt természetesen nem lehetséges. A lehetőségekhez képest megpróbáltunk minél többféle élőhelyen gyűjteni, vállalva, hogy nem tudjuk az egész területet bejárni. A területet három régióra osztották föl, amelyek élőhelyként csak részben különültek el. Az **1. ábrán** láthatók a vizsgált terület határai. A tavakat, illetve maradákaikat a 19, 22, 31, 35, 36, 37 és 41 pontok jelölik.

A poloskák gyűjtése nagyjából fű- és fahálóval történt. Emellett az egyelés, a lombszívóval (D-Vac) történt gyűjtés és a lámpára repülő poloskák összefogása is számos fajt tett a listához. Néhány egyed más módszerekkel, pl. talajcsapdával került elő.

A feldolgozott anyag nagyobb részét a szerzők, további jelentős részét Kutasi Csaba, Lökkös Andor, Orosz András, Podlussány Attila, Rozner György és István, illetve Szinetár Csaba gyűjtötte. A vízi makrogerinctelenekkel kapcsolatos eredményeket korábban publikálták (MÓRA et al. 2011), a teljesség kedvéért így ezek poloskaadatait is felvesszük a listába (MA).

A Biodiverzitás Nap adatsorán túl mindkét szerző (HB, KE), Kovács Tibor (KT) és Németh Kristóf (NK) is többször gyűjtött a vizsgált területen, ezek adatai külön jelölve szintén gazdagítják a fajlistát. Ahol a gyűjtések során ugyanazon a területre már a Biodiverzitás Napon előkerült fajt találtak meg újra, nem jelöltük. Néhány adat esetén nem lehet megállapítani, a terület melyik részén történt a gyűjtés, ezek külön oszlopban szerepelnek.

Eredmények

Az V. Magyar Biodiverzitás Nap során összesen 171 faj, a kiegészítő vizsgálatokkal 211 faj került elő (**1. táblázat**). A fajlistában család szintig rendszertani sorrendben szerepelnek a taxonok a magyar faunalistát követve (KONDOROSY 1999), családon belül pedig ABC-sorrendben. A bodobácsok (Lygaeidae s. l.) családját a szakmai körben lassan általánosan elfogadott felosztásban (HENRY 1997) tárgyaljuk. Az 1. táblázatban külön oszlopban ábrázoltuk a 3 körzetben előkerült fajokat, illetve a pontosabban nem lokalizált gyűjtéseket („X”).

1. táblázat: A Fekete-hegyen gyűjtött fajok jegyzéke

ALREND - Család – Faj	I.	II.	III.	X
NEPOMORPHA				
Nepidae				
<i>Nepa cinerea</i> Linnaeus, 1758		MA(BN)		
<i>Ranatra linearis</i> (Linnaeus, 1758)		MA	MA(BN)	
Corixidae				
<i>Cymatia coleoprata</i> (Fabricius, 1776)		MA(BN)	MA(BN)	
<i>Callicorixa praeusta</i> (Fieber, 1848)	MA			
<i>Hesperocorixa linnaei</i> (Fieber, 1848)		MA	MA(BN)	
<i>Sigara</i> (s. str.) <i>striata</i> (Linnaeus, 1775)	MA		MA	

<i>Sigara (Subsigara) falleni</i> (Fieber, 1848)			x	
<i>Sigara (Vermicorixa) lateralis</i> (Leach, 1818)	MA(BN)	MA(BN)		
Naucoridae				
<i>Ilyocoris cimicoides</i> (Linnaeus, 1758)		MA(BN)	x	
Notonectidae				
<i>Notonecta glauca</i> Linnaeus, 1758	MA(BN)	MA(BN)	x	
Pleidae				
<i>Plea minutissima</i> Leach, 1817	MA(BN)	MA(BN)	MA(BN)	
GERROMORPHA				
Mesoveliidae				
<i>Mesovelia furcata</i> Mulsant et Rey, 1852			MA	
Hydrometridae				
<i>Hydrometra gracilentum</i> Horváth, 1899		MA	MA	
<i>Hydrometra stagnorum</i> (Linnaeus, 1758)	MA(BN)	MA	x	
Hebridae				
<i>Hebrus pusillus</i> (Fallén, 1807)	MA		x	
<i>Hebrus ruficeps</i> Thomson, 1871	x		x	
Veliidae				
<i>Microvelia buenoi</i> Drake, 1920		MA(BN)		
<i>Microvelia reticulata</i> (Burmeister, 1835)	MA(BN)	MA(BN)	x	
Gerridae				
<i>Aquarius paludum</i> (Fabricius, 1794)			MA(BN)	
<i>Gerris (s. str.) argentatus</i> Schummel, 1832		MA	MA	
<i>Gerris (s. str.) lacustris</i> (Linnaeus, 1758)		MA(BN)		
<i>Gerris (s. str.) odontogaster</i> (Zetterstedt, 1828)	MA(BN)	MA(BN)	x	
<i>Gerris (s. str.) thoracicus</i> Schummel, 1832	MA(BN)	MA		
LEPTOPODOMORPHA				
Saldidae				
<i>Chartoscirta cincta</i> (Herrich-Schäffer, 1842)	x	x	x	
<i>Chartoscirta elegantula</i> (Fallén, 1807)	x			
CIMICOMORPHA				
Tingidae				
<i>Acalypta marginata</i> (Wolff, 1804)			x	
<i>Agramma atricapillum</i> (Spinola, 1837)			x	
<i>Agramma confusum</i> (Puton, 1879)			x	
<i>Catoplatus carthusianus</i> (Goeze, 1778)			x	
<i>Catoplatus horvathi</i> (Puton, 1879)			x	
<i>Catoplatus nigriceps</i> Horváth, 1905			x	
<i>Copium clavicornis</i> (Linnaeus, 1758)			x	
<i>Dictyla echii</i> (Schrank, 1781)			x	
<i>Dictyla humuli</i> (Fabricius, 1794)			NK	
<i>Dictyla rotundata</i> (Herrich-Schäffer, 1835)			x	
<i>Dictyonota strichnocera</i> Fieber, 1844			x	

<i>Lasiacantha c. capucina</i> (Germar, 1836)			x	
<i>Lasiacantha hermani</i> Vásárhelyi, 1977	x		x	
<i>Oncochila scapularis</i> (Fieber, 1844)			x	HB
<i>Physatocheila dumetorum</i> (Herrich-Schäffer, 1838)	KT			
Miridae				
<i>Acetropis carinata</i> (Herrich-Schäffer, 1842)			x	
<i>Adelphocoris lineolatus</i> (Goeze, 1778)	KT		x	HB
<i>Adelphocoris seticornis</i> (Fabricius, 1775)			x	HB
<i>Adelphocoris vandalicus</i> (Rossi, 1790)	x		x	HB
<i>Amblytylus concolor</i> Jakovlev, 1877		x	x	
<i>Amblytylus nasutus</i> (Kirschbaum, 1856)			x	
<i>Apolygus lucorum</i> (Meyer-Dür, 1843)	x			
<i>Brachycoleus decolor</i> Reuter, 1887			x	
<i>Calocoris affinis</i> (Herrich-Schäffer, 1839)		x		
<i>Campyloneura virgula</i> (Herrich-Schäffer, 1835)		x		
<i>Capsodes gothicus</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Capsus ater</i> (Linnaeus, 1758)			x	
<i>Charagochilus gyllenhali</i> (Fallén, 1807)	x		x	
<i>Chlamydatus (Euattus) pullus</i> Reuter, 1870	x		x	
<i>Closterotomus fulvomaculatus</i> (DeGeer, 1773)			NK	
<i>Criocoris crassicornis</i> (Hahn, 1834)	x			
<i>Criocoris sulcicornis</i> (Kirschbaum, 1856)	x		x	
<i>Deraeocoris (s. str.) olivaceus</i> (Fabricius, 1776)			x	
<i>Deraeocoris (s. str.) ruber</i> (Linnaeus, 1758)	x	x	x	
<i>Deraeocoris (s. str.) rutilus</i> (Herrich-Schäffer, 1839)			x	
<i>Deraeocoris (s. str.) ventralis</i> Reuter, 1904			x	
<i>Dicyphus (s. str.) pallidus</i> (Herrich-Schäffer, 1835)		x		
<i>Globiceps (Kelidocoris) fulvicollis</i> Jakovlev, 1877			x	
<i>Globiceps (s. str.) sphaegiformis</i> (Rossi, 1790)			x	
<i>Halticus apterus</i> (Linnaeus, 1761)	x		x	
<i>Heterocapillus tigripes</i> (Mulsant, 1852)	x			
<i>Heterocordylus (s. str.) genistae</i> (Scopoli, 1763)			x	
<i>Hoplomachus thunbergi</i> (Fallén, 1807)	x		x	
<i>Leptopterna dolabrata</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Leptopterna ferrugata</i> (Fallén, 1807)			x	
<i>Liocoris tripustulatus</i> (Fabricius, 1781)		x		
<i>Lopus d. decolor</i> (Fallén, 1807)	x		x	
<i>Lygus pratensis</i> (Linnaeus, 1758)	x	x	x	
<i>Lygus rugulipennis</i> Poppius, 1911			x	

<i>Macrotylus (s. str.) herrichi</i> Reuter, 1873	x		KT	
<i>Malacocoris chlorizans</i> (Panzer, 1794)			x	
<i>Megaloceroea recticornis</i> (Geoffroy, 1785)	x		x	
<i>Megalocoleus molliculus</i> (Fallén, 1829)			x	
<i>Mermitelocerus schmidti</i> (Fieber, 1836)			KE	
<i>Miris striatus</i> (Linnaeus, 1758)			KE	
<i>Notostira elongata</i> (Geoffroy, 1785)			x	
<i>Omphalonotus quadriguttatus</i> (Kirschbaum, 1856)			x	
<i>Oncotylus (Cylindromelus) setulosus</i> (Herrich-Schäffer, 1839)			x	
<i>Orthonotus cylindricollis</i> (Costa, 1852)		x		
<i>Orthops kalmii</i> (Linnaeus, 1758)	KT	x	x	
<i>Orthotylus (s. str.) prasinus</i> (Fallén, 1829)		x		
<i>Phytocoris (Ktenocoris) ulmi</i> (Linnaeus, 1758)			x	
<i>Phytocoris (Ktenocoris) varipes</i> Boheman, 1852	x		x	
<i>Piezocranum simulans</i> Horváth, 1877			x	
<i>Pilophorus perplexus</i> (Douglas & Scott, 1875)	KT			
<i>Plagiognathus (s. str.) bipunctatus</i> Reuter, 1883	x		x	
<i>Plagiognathus arbustorum</i> (Fabricius, 1794)		x	x	
<i>Plagiognathus chrysanthemii</i> (Wolff, 1804)	x	x	x	
<i>Polymerus (Poeciloscytus) unifasciatus</i> (Fabricius, 1794)	x		x	
<i>Polymerus (Poeciloscytus) asperulae</i> (Fieber, 1861)			x	
<i>Psallus (s. str.) anaemicus</i> Seidenstücker, 1966			NK	
<i>Psallus (s. str.) helenae</i> Josifov, 1969			NK	
<i>Stenodema (Brachystira) calcaratum</i> (Fallén, 1807)	x	x	x	
<i>Stenodema (s. str.) laevigatum</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Stenotus binotatus</i> (Fabricius, 1794)	x	x	x	
<i>Strongylocoris leucocephalus</i> (Linnaeus, 1758)			NK	
<i>Strongylocoris niger</i> (Herrich-Schäffer, 1835)			x	
<i>Systellonotus triguttatus</i> (Linnaeus, 1767)			NK	
<i>Trigonotylus caelestialium</i> (Kirkaldy, 1902)	x		x	
Nabidae				
<i>Alloeorhynchus flavipes</i> Fieber, 1836			x	
<i>Himacerus (Aptus) mirmicoides</i> (O. Costa, 1834)	KT		x	

<i>Himacerus (s. str.) apterus</i> (Fabricius, 1798)	x	x		
<i>Himacerus (Stalia) boops</i> (Schiödte, 1870)	x			
<i>Nabis (s. str.) brevis</i> Scholtz, 1847				HB
<i>Nabis (s. str.) ferus</i> (Linnaeus, 1758)				HB
<i>Nabis (s. str.) p. pseudoferus</i> Remane, 1949			x	HB
<i>Nabis (s. str.) p. punctatus</i> Costa, 1847	KT			HB
<i>Nabis (s. str.) rugosus</i> (Linnaeus, 1758)	x		KE	
<i>Prostemma aeneicolle</i> Stein, 1857			x	
Anthocoridae				
<i>Orius (Heterorius) minutus</i> (Linnaeus, 1758)	x	x		
Reduviidae				
<i>Coranus sp.</i>			x	
<i>Metapterus caspicus</i> (Dohrn, 1863)	x		x	
<i>Phymata crassipes</i> (Fabricius, 1775)	x		x	
<i>Pygolampis bidentata</i> (Goeze, 1778)			x	
<i>Rhynocoris iracundus</i> (Poda, 1761)			x	
PENTATOMOMORPHA				
Berytidae				
<i>Berytinus (Lizinus) montivagus</i> (Meyer-Dür, 1841)			x	
<i>Berytinus (s. str.) clavipes</i> (Fabricius, 1775)			x	
<i>Berytinus (s. str.) h. hirticornis</i> (Brullé, 1835)			x	
<i>Neides tipularius</i> (Linnaeus, 1758)			x	
Cymidae				
<i>Cymus glandicolor</i> (Hahn, 1831)	x		x	HB
<i>Cymus melanocephalus</i> Fieber, 1861		x	x	
Lygaeidae				
<i>Lygaeus equestris</i> (Linnaeus, 1758)			x	
<i>Nysius helveticus</i> (Herrich-Schäffer, 1850)	x		x	
<i>Nysius senecionis</i> (Schilling, 1829)			NK	
<i>Nysius thymi</i> (Wolff, 1804)				HB
<i>Ortholomus punctipennis</i> (Herrich-Schäffer, 1839)	x	x	x	
<i>Spilostethus saxatilis</i> (Scopoli, 1763)		x		
Blissidae				
<i>Dimorphopterus spinolae</i> (Signoret, 1857)	x		x	
<i>Ischnodemus sabuleti</i> (Fallén, 1829)	x		x	
Geocoridae				
<i>Geocoris (Piocoris) erythrocephalus</i> (Lepeletier & Serville, 1825)	x			

<i>Geocoris (s. str.) dispar</i> (Waga, 1839)			x	
Oxycarenidae				
<i>Macroplox preysleri</i> (Fieber, 1836)			x	
<i>Oxycarenus (Euoxycarenus) pallens</i> (Herrich-Schäffer, 1850)	x	x		
<i>Tropidophlebia costalis</i> (Herrich-Schäffer, 1850)			x	
Heterogastridae				
<i>Heterogaster artemisiae</i> Schilling, 1829			x	
<i>Platyplax salviae</i> (Schilling, 1829)			x	HB
Rhyparochromidae				
<i>Aellopus atratus</i> (Goeze, 1778)			x	
<i>Emblethis verbasci</i> (Fabricius, 1803)			x	
<i>Eremocoris podagricus</i> (Fabricius, 1775)			x	
<i>Graptopeltus lynceus</i> (Fabricius, 1775)			x	
<i>Megalonotus chiragra</i> (Fabricius, 1787)			x	
<i>Pachybrachius fracticollis</i> (Schilling, 1829)			x	
<i>Peritrechus geniculatus</i> (Hahn, 1831)	x		x	
<i>Peritrechus gracilicornis</i> (Puton, 1877)	x		x	
<i>Pterotmetus staphyliniformis</i> (Schilling, 1829)			NK	
<i>Raglius confusus</i> (Reuter, 1886)			x	
<i>Rhyparochromus phoeniceus</i> (Rossi, 1794)			NK	
<i>Rhyparochromus vulgaris</i> (Schilling, 1829)			NK	
<i>Scolopostethus affinis</i> (Schilling, 1829)			KE	
<i>Stygnocoris sabulosus</i> (Schilling, 1829)			x	
<i>Xanthochilus quadratus</i> (Fabricius, 1798)			NK	
Pyrrhocoridae				
<i>Pyrrhocoris apterus</i> (Linnaeus, 1758)			x	HB
<i>Pyrrhocoris marginatus</i> (Kolenati, 1845)			x	
Stenocephalidae				
<i>Dicranocephalus agilis</i> (Scopoli, 1763)			KE	
<i>Dicranocephalus medius</i> (Mulsant et Rey, 1870)			KE	
Coreidae				
<i>Ceraleptus gracilicornis</i> (Herrich-Schäffer, 1835)			KE	
<i>Coreus marginatus</i> (Linnaeus, 1758)	x	x	KE	
<i>Coriomeris denticulatus</i> (Scopoli, 1763)	x		x	HB
<i>Coriomeris s. scabricornis</i> (Panzer, 1809)			x	
<i>Spathocera lobata</i> (Herrich-Schäffer, 1840)			x	

<i>Syromastus rhombeus</i> (Linnaeus, 1767)	x		x	
Alydidae				
<i>Alydus calcaratus</i> (Linnaeus, 1758)	KT		x	HB
<i>Camptopus lateralis</i> (Germar, 1817)			KE	
Rhopalidae				
<i>Chorosoma schillingi</i> (Schilling, 1829)			x	
<i>Corizus hyoscyami</i> (Linnaeus, 1758)				HB
<i>Myrmus miriformis</i> (Fallén, 1807)	x	x	x	HB
<i>Rhopalus</i> (<i>s. str.</i>) <i>conspersus</i> (Fieber, 1837)	x		x	HB
<i>Rhopalus</i> (<i>s. str.</i>) <i>distinctus</i> (Signoret, 1859)				HB
<i>Rhopalus</i> (<i>s. str.</i>) <i>parumpunctatus</i> (Schilling, 1817)	x	x	x	HB
<i>Rhopalus</i> (<i>s. str.</i>) <i>subrufus</i> (Gmelin, 1788)			x	HB
<i>Stictopleurus abutilon</i> (Rossi, 1790)	x	KT	x	
<i>Stictopleurus crassicornis</i> (Linnaeus, 1758)				HB
<i>Stictopleurus punctatonervosus</i> (Goeze, 1778)	x		x	HB
Plataspidae				
<i>Coptosoma scutellatum</i> (Geoffroy, 1785)	x		x	HB
Thyreocoridae				
<i>Thyreocoris fulvipennis</i> (Dallas, 1851)			x	
<i>Thyreocoris scarabaeoides</i> (Linnaeus, 1758)			x	
Cydnidae				
<i>Canthophorus dubius</i> (Scopoli, 1763)			NK	
<i>Cydnus aterrimus</i> (Förster, 1771)			NK	
<i>Legnotus limbosus</i> (Geoffroy, 1785)	x			
<i>Tritomegas bicolor</i> (Linnaeus, 1758)				HB
Scutelleridae				
<i>Eurygaster maura</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Eurygaster testudinaria</i> (Geoffroy, 1785)	x			HB
<i>Odontoscelis hispidula</i> Jakovlev, 1874			x	
<i>Odontoscelis fuliginosa</i> (Linnaeus, 1761)			x	
<i>Odontotarsus purpureolineatus</i> (Rossi, 1790)			x	HB
Acanthosomatidae				
<i>Acanthosoma haemorrhoidale</i> (Linnaeus, 1758)			x	
Pentatomidae				
<i>Aelia acuminata</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Aelia rostrata</i> Boheman, 1852	x		x	
<i>Anthemina lunulata</i> (Goeze, 1778)			x	
<i>Carpocoris fuscispinus</i> (Boheman, 1850)			x	

<i>Carpocoris purpureipennis</i> (De Geer, 1773)	x		x	
<i>Dolycoris baccarum</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	HB
<i>Eurydema</i> (s.str.) <i>oleraceum</i> (Linnaeus, 1758)	KT		x	HB
<i>Eysarcoris aeneus</i> (Scopoli, 1763)		x		
<i>Graphosoma lineatum</i> (Linnaeus, 1758)		x	x	HB
<i>Peribalus strictus</i> (Fabricius, 1803)	KT	KT		
<i>Jalla dumosa</i> (Linnaeus, 1758)				HB
<i>Neottiglossa leporina</i> (Herrich-Schäffer, 1830)	x	x	x	HB
<i>Neottiglossa pusilla</i> (Gmelin, 1789)				HB
<i>Palomena prasina</i> (Linnaeus, 1761)	KT	x	x	
<i>Pentatoma rufipes</i> (Linnaeus, 1758)	x		x	
<i>Podops curvidens</i> Costa, 1847	x	x	x	
<i>Rubiconia intermedia</i> (Wolff, 1811)	x	KT	x	HB
<i>Sciocoris</i> (s.str.) <i>c. cursitans</i> (Fabricius, 1794)			x	
<i>Sciocoris</i> (s.str.) <i>sulcatus</i> Fieber, 1851			KE	
<i>Staria lunata</i> (Hahn, 1834)		x	x	
<i>Vilpianus galii</i> (Wolff, 1802)			NK	

Természetvédelmi vagy faunisztikai szempontból fontos fajok

***Catoplatys horvathi*:** bár HORVÁTH (1897) szerint az Alföldön nem ritka, publikált adata még sincs. Máshonnan is csak néhány példányát láttuk (Budaörs: Törökugrató, leg. Podlussány), a Bakonyból viszont sok helyről előkerült (HARMAT 2006, KONDOROSY 2011).

***Dicyphus pallidus*:** melegkedvelő faj, KONDOROSY (1997) találta meg Órtilonon, azóta Zalasántó-Tátikáról (KONDOROSY 2011) és a Villányi-hegységhez tartozó Bisséről (leg. Podlussány, nem publikált) van adata.

***Heterocordylus genistae*:** Horváth (1897) szerint az egész országban elég gyakori, publikált adatát mégis korábban csak Keszthely környékéről (Cserszegtomaj, Vár völgy) ismertük (KONDOROSY 2011), a Körös-éri Tájvédelmi Körzetből is előkerült (KÖRÖSI et al. 2012, pontos lelőhely TORMA (2011) dolgozatában).

***Strongylocoris niger*:** néhány régi adatán kívül (Budapest, Szendrő, Tarcal: Horváth 1897) csak Csevharasztról közölték (BAKONYI – VÁSÁRHELYI 1987), a Dunántúlra és a Bakonyra új. További dunántúli példányai találhatóak a Magyar Természettudományi Múzeumban Budaörsről (Törökugrató), illetve előkerült a 2011-es Biodiverzitás Nap során Esztergomból is (Strázsa-hegy).

***Psallus helenae*:** mediterrán mezeipoloska, Balatonyörök: Bece-hegyen került elő nemrég fénycsapdából (KONDOROSY 2011), Közép-Európában először Szlovákiából BRYJA és KMENT (2002) mutatták ki.

Himacerus boops: hidegkedvelő, boreomontán euroszibériai faj, először a Hortobágyon találták meg (BAKONYI és VÁSÁRHELYI 1981), később Barcsról és Tihanyból (VÁSÁRHELYI 1985), újabban pedig a Hanság több helyéről (BAKONYI et al. 2001) és Gyűrűfűről (KONDOROSY 2009) került elő.

Berytinus hirticornis: egyik legritkább szúnyogpoloskánk, euromediterrán elterjedésű. Publikált adatai Gödöllőről és Kalocsáról (HORVÁTH 1897), Budapest környékéről, a Vértesből Csákberényből (HARMAT et al. 2007) és a Bakonyban Litérről és Nagyesztergárról (HARMAT 2001) származnak.

Thyreocoris fulvipennis: nem régóta ismert hazánkból (VÁSÁRHELYI 1974), azóta előkerült a Kiskunságból (AUKEMA 1990), a Bakonyból és a Vértesből (HARMAT et al. 2007).

Odontoscelis hispidula: hazánkban igen ritka mediterrán faj, XIX. századi adata van Budáról (HORVÁTH 1897), a Kiskunságon (Csévharaszt, BAKONYI és VÁSÁRHELYI 1987) kívül Litérről (HARMAT 2001) és Csákberényből (HARMAT et al. 2007) volt eddig ismert. Védett.

2. táblázat: A magyarországi poloskacsaládok fajszáma, és az V. Magyar Biodiverzitás Napon (BN), ill. a Fekete-hegyen összesen előkerült fajsám

Csoport	Magyarország	Fekete-hegy	
		BN	Össz
HETEROPTERA	864	171	211
Dipsocoromorpha	5	0	0
Ceratocombidae	1		
Dipsocoridae	4		
Nepomorpha	36	9	11
Nepidae	2	2	2
Naucoridae	1	1	1
Aphelocheiridae	1		
Corixidae	24	4	6
Notonectidae	7	1	1
Pleidae	1	1	1
Gerromorpha	21	9	12
Hydrometridae	2	1	2
Hebridae	2	2	2
Mesoveliidae	2	0	1
Veliidae	6	2	2
Gerridae	9	4	5
Leptopodomorpha	19	2	2
Saldidae	18	2	2
Leptopodidae	1		
Cimicomorpha	437	81	94
Tingidae	68	13	15
Microphysidae	5		
Miridae	288	56	64
Nabidae	16	7	10
Anthocoridae	35	1	1
Cimicidae	3		

Reduviidae	22	4	4
Pentatomomorpha	346	70	92
Aradidae	23		
Piesmatidae	7		
Berytidae	16	4	4
Lygaeidae s. str.	25	4	6
Cymidae	4	2	2
Blissidae	3	2	2
Geocoridae	7	2	2
Heterogastridae	7	2	2
Oxycarenidae	10	3	3
Rhyparochromidae	82	10	15
Pyrrhocoridae	2	2	2
Stenocephalidae	3	0	2
Coreidae	24	5	6
Alydidae	3	1	2
Rhopalidae	17	7	10
Plataspidae	2	1	1
Thyreocoridae	2	2	2
Cydnidae	21	1	4
Scutelleridae	14	5	5
Pentatomidae	66	16	21
Acanthosomatidae	7	1	1

A poloskafauna állatföldrajzi elemzése azt mutatja, hogy az országos arányukat meghaladóan fordulnak elő a palearktikus és nyugat-palearktikus fajok. Ezek azonban többnyire a legszélesebb tűrőképességű fajok, ezért általában bármely hazai terület felmérése esetén meghaladja számuk az országos arányuk alapján várható. Ennek ellenkezője igaz a hideg- és melegkedvelő fajokra, tehát mindig kevesebb van belőlük, mint az országos részesedésük a fajszámból.

Ha összevetjük ezt a vizsgálatot 12 korábbi nagy felméréssel (nemzeti parkok, természetvédelmi területek), melyek mindegyike legalább 140 poloskafajt közölt az adott területről, akkor azt tapasztaljuk, hogy messze az átlagot meghaladó, sőt legmagasabb arányú a Feketehegyen a holomediterrán és a nyugat-palearktikus elemek aránya, míg messze legalacsonyabb az európai elemeké. A három közül legérdekesebb a mediterrán elemek nagy súlya, ami a hegy refúgium jellegére utal, tehát különösen a déli rész meleg gyepei számos melegkedvelő fajnak szolgálnak menedékkül. A kifejezetten hidegkedvelő, boreomontán elemek leginkább a nedves élőhelyeken fordultak elő, mint a *Chartoscirta elegantula* partipoloska és a *Himacerus boops* tolvajpoloska.

Köszönetnyilvánítás

Szeretnénk köszönetet mondani a Biodiverzitás Napok fő szervezőjének, Kovács Tibornak; illetve a Fekete-hegyi projekt szervezéséért a Balaton-felvidéki Nemzeti Park szakembereinek, különösen Cservenka Juditnak és Vókó Lászlónak. Az általuk gyűjtött anyag átadásáért a szerzők köszönettel tartoznak Kutasi Csaba, Lökkös Andor, Németh Kristóf, Orosz András, Podlussány Attila, Rozner György és István, illetve Szinetár Csaba kollégáknak.

Irodalom

- AUKEMA, B. (1990): Additional data on the Heteroptera fauna of the Kiskunság National Park. – *Folia Entomologica Hungarica*, **51**: 5-16.
- BAKONYI, G., CSÖLLE, C., FABÓK, M., FÖLDESSY, M., HUFNAGEL, L., KONDOROSY, E., RÉDEI, D., TÖLGYESINÉ-NELL, T., VARGA, I., VÁSÁRHELYI, T. (2002): The Heteroptera fauna of the Fertő-Hanság National Park. – In: MAHUNKA, S. (ed.): *The Fauna of the Fertő-Hanság National Park – Hungarian Natural History Museum, Budapest*, 325-350.
- BAKONYI, G., VÁSÁRHELYI, T. (1981): Contribution to the Heteroptera fauna of the Hortobágy National Park, I. – In: MAHUNKA, S. (ed.): *The Fauna of the Hortobágy National Park, I.* – Akadémiai Kiadó, Budapest. 55-63 pp.
- BAKONYI, G., VÁSÁRHELYI, T. (1987): The Heteroptera fauna of the Kiskunság National Park. – In: MAHUNKA, S. (ed.): *The Fauna of the Kiskunság National Park, II.* – Akadémiai Kiadó, Budapest. 85-106 pp.
- BRYJA, J., KMENT, P. (2002): New and interesting records of plant bugs (Heteroptera: Miridae) from the Czech and Slovak Republics. – *Klapalekiana* **38**: 1-10.
- FÖLDESSY, M. (1999): Heteroptera fauna elterjedése a Bükk hegységben (Észak-Magyarország). – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, **23**: 191-230.
- HARMAT, B. (1986): A Bakony hegység karimáspoloska faunájának alapvetése (Heteroptera: Coreidae). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **5**: 7-12.
- HARMAT, B. (1989): A Bakony hegység Alydidae, Rhopalidae és Stenocephalidae faunájának alapvetése (Heteroptera). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **8**: 11-18.
- HARMAT, B. (1993): A Bakony hegység Nabidae, Reduviidae és Pyrrhocoridae faunájának alapvetése (Heteroptera). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **12**: 23-38.
- HARMAT, B. (2001): Adatok Litér környékének poloskafaunájához (Heteroptera). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **17**: 97-110.
- HARMAT, B. (2006): A Bakony csipkéspoloska-faunájának alapvetése (Heteroptera: Tingidae). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **23**: 41-52.
- HARMAT, B. – SZEŐKE, K. – KUTASI, CS. (2007): Poloskafajok (Heteroptera) a Vértes-hegységből. – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **24**: 59-79.
- HARMAT, B. (2008): Bakony hegység címerespoloska-faunájának alapvetése (Heteroptera: Pentatomidae). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **25**: 29-53.
- HENRY, T. J. (1997): Phylogenetic analysis of family groups within the infraorder Pentatomomorpha (Hemiptera: Heteroptera), with emphasis on the Lygaeoidea. – *Annals of the Entomological Society of America* **90** (3): 275-301.
- HORVÁTH, G. (1897): Ordo Hemiptera. In: *A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae).* – A Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest. 64 pp.
- KONDOROSY, E. (1997): További új poloskafajok a magyar faunában (Heteroptera). – *Folia Entomologica Hungarica*, **58**: 249-251.

- KONDOROSY, E. (1999): Checklist of the Hungarian bug fauna (Heteroptera). – *Folia entomologica hungarica* **60**:125-152.
- KONDOROSY, E. (2009): Gyűrűfü poloskanépesége (Heteroptera) három Biodiverzitás Nap alapján. – *Natura Somogyiensis*. **13**: 97-104.
- KONDOROSY, E. (2010): Adatok Porva poloskafaunájához (Heteroptera) a 3. Biodiverzitás Nap alapján. – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis*, **27**: 61-67.
- KONDOROSY, E. (2011): Keszthely és környéke poloskafaunájának alapvetése (Heteroptera). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis*, **28**: 105-145.
- KÖRÖSI, Á., BATÁRY, P., OROSZ, A., RÉDEI, D., BÁLDI, A. (2012): Effects of grazing, vegetation structure and landscape complexity on grassland leafhoppers (Hemiptera: Auchenorrhyncha) and true bugs (Hemiptera: Heteroptera) in Hungary. – *Insect Conservation and Diversity* **5**: 57-66.
- MÓRA, A., DEÁK, Cs., KÁLMÁN, A., KÁLMÁN, Z., LÖKKÖS, A., SOÓS, N., CSABAI, Z. (2011): Contribution to the aquatic insect fauna of Káli-medence and Fekete-hegy, and their surroundings (Balaton Uplands). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **28**: 147-180.
- ROZNER, I. (2004): Adatok a Mindszentházi Öreghegy poloskafaunájához (Insecta: Heteroptera). – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* **21**: 83-95.
- TORMA, A. (2011): Poloskaegyüttesek términtázata kiskunsági gyepeken. Doktori értekezés. – Szegedi Tudományegyetem, Szeged 105 pp.
- TORMA, A., RÉDEI, D. (2012): Additions and corrections to the checklist of true bugs of Hungary (Hemiptera: Heteroptera). – *Natura Somogyiensis* **22**: 53-56.
- VÁSÁRHELYI, T. (1974): Új poloskafajok a magyar faunában (Heteroptera: Pentatomoidea). – *Folia entomologica hungarica*, **27**: 227-230.
- VÁSÁRHELYI, T. (1985): A barcsi borókás poloskafaunájának alapvetése (Heteroptera). – *Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat* **5**:101-104.